

Kao što se iz ovoga kratkog prikaza sadržaja referata vidi, najviše pažnje posvećeno je interkulturalizmu, a o dvojezičnosti gotovo da i nije bilo govora. Moguće je da će idući skup ove vrste taj nedostatak nadoknaditi.

U toku simpozija organizatori su upriličili posjetu jednoj njemačkoj školi s dopunskom nastavom na materinskom jeziku za djecu jugoslavenskih migranata. U toj školi priređen je prigodan kulturno-umjetnički program i prijem za sve sudionike skupa, kao i za nastavnike i učenike dopunske škole. Bila je to dobra prilika da se osobnim kontaktima i razgovorom s djecom i njihovim nastavnicima sudionici simpozija upoznaju s jednim dijelom svakodnevnog života migranata.

I neka na kraju bude spomenuto da su organizatori skupa omogućili simultano prevodenje s njemačkog na hrvatski i obratno. Prevodioci su bili Irena Rosandić i Damir Vargović s Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Željka Matulina-Jerak

KOLOKVIJ AKTUELLE FRAGEN DER DEUTSCHEN LEXIKOLOGIE UND LEXIKOGRAPHIE

Beograd, 1 — 3. studenoga 1990.

U odnosu na druge lingvističke discipline leksikologija i leksikografija u nas još su uvijek zapostavljene, naročito ako im se pristupi sa stajališta učenja stranog jezika. Zato skup koji se održao na Filološkom fakultetu u Beogradu od 1. do 3. 11. 1990. zaslužuje pažnju.

Skup je zamišljen kao kolokvij s naslovom *Aktualna pitanja njemačke leksikologije i leksikografije*, a organizirala ga je Katedra za germanistiku Filološkog fakulteta u Beogradu u suradnji s Kulturnim i informativnim centrom Savezne Republike Njemačke u Beogradu i Institutom za njemački jezik (Institut für deutsche Sprache) u Mannheimu. Sudionici skupa bili su predstavnici germanističkih katedara iz raznih jugoslavenskih sveučilišnih centara i gosti s Instituta za njemački jezik iz Mannheima.

Uvodno izlaganje o aktualnim pitanjima semantike riječi (*Konzeptionen zu Wortbedeutungen und ihre Berücksichtigung im einsprachigen Wörterbuch*) Gisela Harras (Institut für deutsche Sprache, Mannheim) podijelila je na tri dijela. U prvom dijelu izlaganja (*Beschreibungsmethode der Merkmalsemantik*) Harrasova je prikazala postupak opisa značenja riječi pomoću semantičkih obilježja, te je na temelju nekoliko leksičkih jedinica iz jednojezičnog objasnidbenog rječnika nastojala razjasniti dvije sporne točke: način izdvajanja semantičkih obilježja i pitanje njihove strukturiranosti. U drugom dijelu izlaganja (*Bedeutungskonzept der Stereotypensemantik*) predstavila je koncept semantike stereotipa. Semantički stereotip riječi sačinjen je od dvije vrste semantičkih podataka: (a) od obilježja koja govore o kategorijalnoj pripadnosti referenta i (b) od znanja i mišljenja koja govornici imaju o svojstvima referenta. Putem stereotipa prezentira se značenje riječi. U različitim kulturama mogu se ustanoviti različiti stereotipi riječi. U trećem dijelu izlaganja (*Bedeutungsbeschreibung mithilfe der Prototy-*

semantika) prikazala je Harrasova mogućnost opisa značenja glagola komuniciranja pomoću prototipa i tzv. »idealiziranih kognitivnih modela«.

Tematika kojom se najviše bavio Gerhard Strauß (Institut für deutsche Sprache, Mannheim) bila je struktura leksikografskog članka. U svom prvom referatu s naslovom *Textsorte Wörterbuchartikel und Artikelstruktur* na zoran je način opisao strukturu jednog leksikografskog članka u sinkronijskom jednojezičnom rječniku dovodeći pritom u vezu obje temeljne strukture rječnika: makro- i mikrostrukturu. Svrha raščlanjivanja leksikografskog članka jest učiniti članak providnim, pa na taj način omogućiti pravilno recipiranje značenja riječi. Strauß je nastojao pokazati kako i nesemantički podaci pridonose pravilnom recipiranju značenja, tako npr. vizualna prezentacija teksta članka, razdioba članka, redosljed elemenata unutar članka, grafijski znakovi, brojevi itd. U drugom izlaganju *Institutionsbezeichnungen — Vorschläge zur konzeptuellen Bedeutungsbeschreibung* Strauß je nadovezao na tematiku prethodnog referata, te na primjerima pokazao na koji se način leksikografski članak može učiniti providnim odnosno kako omogućiti različita čitanja značenja. U trećem referatu *Die Funktion von Belegen in Wörterbuchartikeln* upozorio je Strauß na funkciju koju imaju primjeri u okviru demonstracije u rječničkom članku. Primjeri ne služe samo za demonstraciju semantike riječi, već i njezine gramatike, ali i pragmatičkih komponenata njezine upotrebe. U četvrtom izlaganju *Metaphern/übertragene Bedeutung im Wörterbuch* govorio je Strauß o leksikaliziranim metaforama. Pritom je kritizirao činjenicu što u rječnicima semantička veza između stvarnog i metaforičkog/prenesenog značenja nije učinjena providnom. Po njegovu mišljenju taj nedostatak mogao bi se ukloniti revidiranjem dosadašnjeg koncepta polisemije, s jedne strane, i uvođenjem komentara o motiviranosti u rječnički članak, s druge strane.

Jugoslavenski sudionici kolokvija najviše su bili zaokupljeni leksikografskim djelom, i to naročito njegovom primjenom u nastavi njemačkog kao stranog jezika. Velimir Petrović (Pedagoški fakultet, Osijek) u referatu *Verbale Pseudokomposita im Wörterbuch* iznio je problematiku tumačenja i obilježavanja različitih strukturnih tipova glagolskih složenica u suvremenim njemačkim objasnidbenim rječnicima. Željka Matulina-Jerak (Filozofski fakultet, Zadar) u izlaganju s naslovom *Grammatische Angaben in einem zweisprachigen Wörterbuch* upozorila je na važnost gramatičkih podataka u dvojezičnom prijevodnom rječniku. Na konkretnim primjerima iz Hurmova dvojezičnog rječnika pokazala je kojim bi se gramatičkim pitanjima u jednoj budućoj koncepciji dvojezičnog rječnika trebalo posvetiti pažnju. Zoran Žiletić (Filološki fakultet, Beograd) upoznao je sudionike kolokvija s tehnikom sačinjavanja korpusa koji će poslužiti kao podloga za izradu dvojezičnog »Srpskohrvatsko-nemačkog« rječnika. Vesna Berić-Đukić (Filozofski fakultet, Novi Sad) osvrnula se na pitanje zastupljenosti predmeta Leksikologija na germanističkim katedrama u Jugoslaviji. U vrlo zanimljivom referatu *Zur sprachlichen Kreativität Arno Schmidts — dargestellt am Beispiel des Verbs* Danka Purkat (Pedagoški fakultet, Osijek) je prikazala proces stvaranja novih riječi u opusu suvremenog njemačkog pisca Arna Schmidta.

Bez obzira na nedorečenost nekih pitanja, kao i na nedostatak diskusije na zadane teme, ovaj se skup može ocijeniti kao vrlo koristan. Možda će on poslužiti kao poticaj za jedan budući sličan skup, na kojem će navedeni propusti biti nadoknađeni. I na kraju, za posebnu je pohvalu organizacija ovoga skupa, a naročito osobno zalaganje šefa Katedre za germanistiku, prof. dr. Zorana Žiletića, da sudionicima skupa boravak u Beogradu učini što ugodnijim.